

1. INTRODUCCIÓ

La Federació d'Ateneus de Catalunya (FAC) és una entitat de segon nivell que aglutina entitats socioculturals d'arreu de Catalunya. Amb l'objectiu de conèixer la complexa realitat d'aquestes entitats i comptabilitzar-ne l'activitat, la incidència i els impactes socials i econòmics que en resulten, s'ha elaborat el present informe.

Els ateneus pertanyen a un sector del qual no se n'ha fet, tradicionalment, cap estudi, ni se n'han recollit massa dades per saber l'impacte social que representen. Des de la FAC hem cregut interessant poder iniciar aquest recull de dades per mostrar la realitat d'un col·lectiu fort, arrelat al territori, dinàmic i generador de molta activitat.

Per a la seva realització s'ha estudiat una mostra de diferents ateneus repartits pel territori català, amb les dades dels quals s'ha fet una projecció sobre els 156 ateneus que a final de l'any 2012 estaven adherits a la FAC. El conjunt d'associacions estudiades desenvolupen activitats socioculturals i sense ànim de lucre.

Malgrat les activitats culturals constitueixen el principal eix d'acció d'aquestes entitats, com es pot observar al **Gràfic 1**, també desenvolupen activitats socials i esportives. Aquestes activitats tant poden ser de caire formatiu (escola de teatre o bàsquet), poden anar dirigides a persones que les desenvolupen com una afició (grup tabalers o amics que es reuneixen per jugar a cartes), o bé ser representacions obertes al públic (concert de música, espectacle de dansa o de teatre).

L'informe es nodreix d'informació facilitada voluntàriament per les pròpies associacions, a través de la resposta d'un qüestionari. La **Taula 1** en mostra els principals resultats.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC. PRINCIPALS RESULTATS (taula 1)

Univers	156
Activitats	10.081
Assistents	1.434.277
Nombre total d'associats	92.181
Mitjana d'associats per entitat	591
Mitjana membres junta directiva	11
Personal	6.159
Voluntaris	5.299
Personal Remunerat	860
Pressupost	
Mitjana	425.000,00 €
Total	66.300.000,00 €

PRINCIPALS ACTIVITATS DESENVOLUPADES ALS ATENEUS CATALANS (gràfic 1)

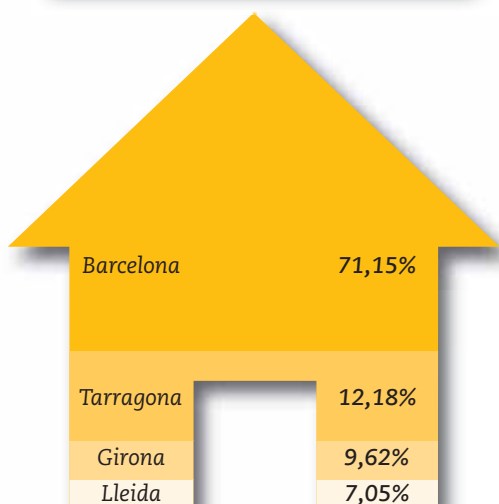

2. ELS ATENEUS FEDERATS A CATALUNYA

2.1 DISTRIBUCIÓ TERRITORIAL

Més d'un 70% dels ateneus federats es troben a la província de Barcelona, tal com s'observa al **Gràfic 2**. Quan s'analitza la distribució d'aquests ateneus segons la comarca on estan situats, al **Mapa 1**, s'observa que la major part es concentren al Barcelonès i al Baix Llobregat. Així mateix es detecta que Lleida és la província amb menys entitats federades, havent-hi algunes comarques sense cap entitat federada.

ATENEUS ADHERITS A LA FAC, 2012. SEGONS PROVÍNCIA ON ES TROBEN. EN % (gràfic 2)

ATENEUS ADHERITS A LA FAC, 2012. SEGONS COMARCA ON ES TROBEN. EN % (mapa 1)

Activitats
programades
10.081

Assistents a les
activitats
1.434.277

2.2 ACTIVITATS

Al llarg de l'any es duen a terme més de 10.000 activitats als ateneus federats, amb un total d'assistents superior a 1.400.000 persones. Aquests assistents són únics per a les activitats que es comptabilitzen, és a dir, que una secció de teatre només es compta una vegada malgrat assagi 3 vegades a la setmana o faci 18 representacions a l'any. Tal i com s'observa a la **Taula 2**, les actuacions de música i de teatre són les activitats més presents als ateneus, dins les quals s'inclouen professionals i amateurs, tant adults com infantils, seguit de conferències sobre temes molt diversos.

SEGONS ACTIVITATS PROGRAMADES (taula 2)

	quantitat assistents	
Actuacions música	2.569	426.436
Actuacions teatre	2.388	247.787
Conferències	1.891	158.733
Actuacions dansa	774	108.707
Cursos	686	19.307
Exposicions	602	41.546
Altres	1.171	431.761

2.3 EQUIPAMENTS

Una característica dels ateneus és que la majoria d'ells disposa d'una seu social pròpia, ja sigui de propietat o de lloguer. En aquests espais és on es desenvolupa la majoria de les activitats que programen aquestes entitats. Un 95% disposa de sales polivalents, seguit dels ateneus que disposen de cafeteries o restaurants (84%) i de teatres, auditoris o sales d'actes (78%). D'entre les dades que es mostren al **Gràfic 3** és rellevant que un 41% dels ateneus disposen d'equipaments esportius, entenent com a tals un gimnàs, una pista de bàsquet o un camp de futbol, per exemple.

SEGONS ELS EQUIPAMENTS QUE HI HA ALS EDIFICIS. EN % I EN NOMBRE TOTAL. RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 3)

94,59%
148

Sales polivalents

83,78%
131

Cafeteria/Restaurant

78,38%
122

Teatre

59,46%
93

Sala d'exposicions

40,54%
63

Biblioteca

40,54%
63

Equipaments esportius

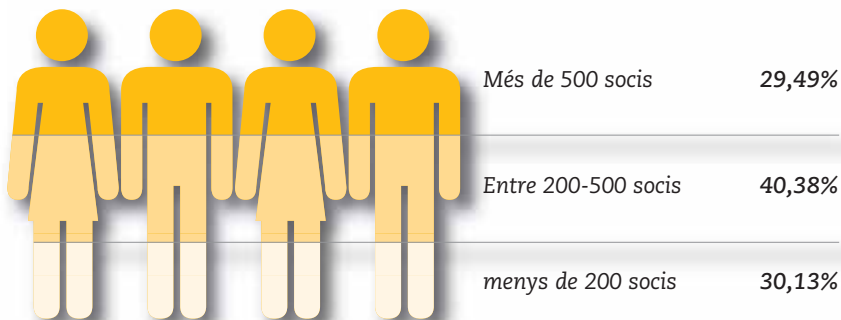

2.4 JUNTES DIRECTIVES I PARTICIPACIÓ

Els ateneus estan dirigits per juntes directives formades per socis de la mateixa entitat. Més de 1.700 persones participen en aquestes juntes directives, que es reparteixen en una mitjana d'11 persones per entitat.

El total de persones associades als ateneus federats és de 92.181, que representa una mitjana de 591 socis per ateneu. Al [Gràfic 4](#) es mostra la distribució d'ateneus segons la seva base social.

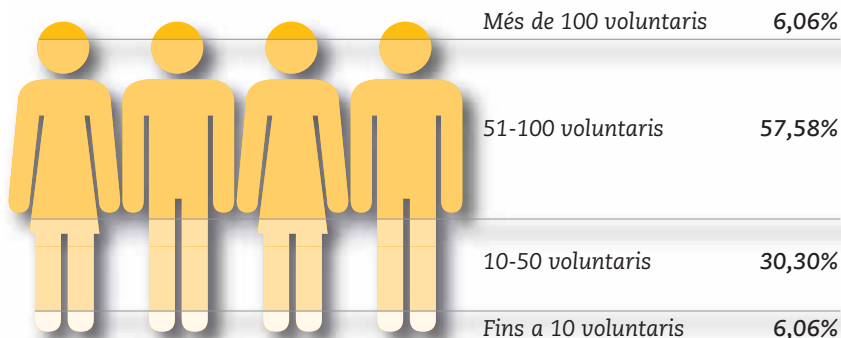
SEGONS EL NOMBRE TOTAL
D'ASSOCIATS. EN %. (gràfic 4)

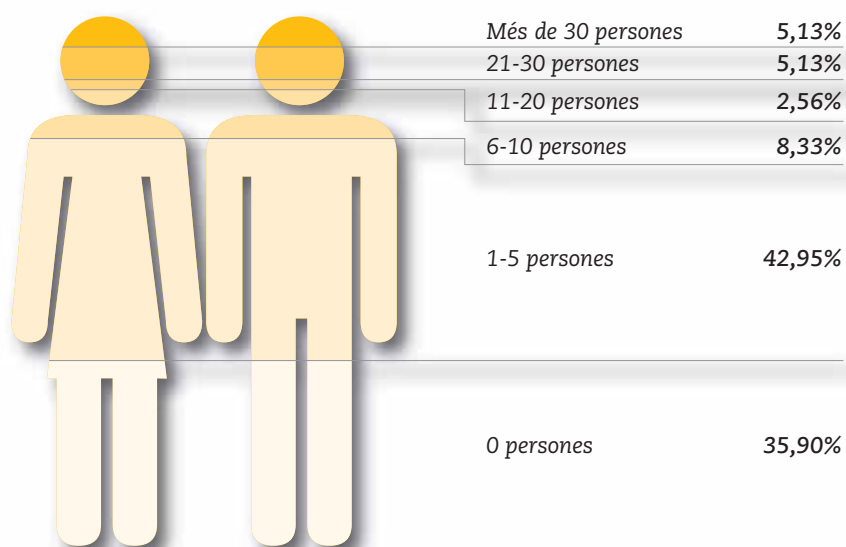
2.5 RECURSOS HUMANS

Els ateneus depenen bàsicament del voluntariat, ja que el 86% de les persones que realitzen una tasca a l'entitat són voluntaris que desenvolupen la seva feina de manera puntual o amb un compromís a més llarg termini. La mitjana de voluntaris per entitat és de 34 persones.

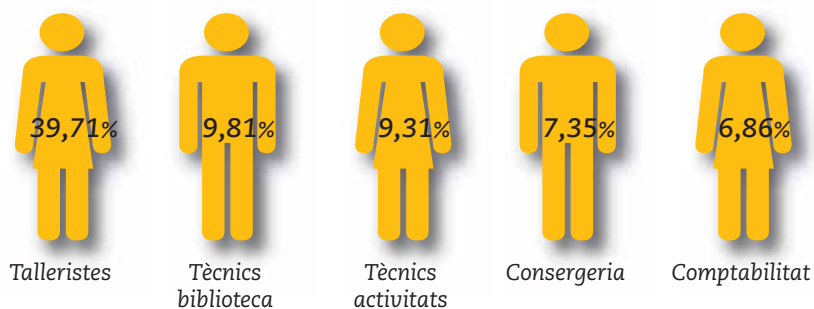
SEGONS EL NOMBRE TOTAL
DE VOLUNTARIS. EN %. (gràfic 5)

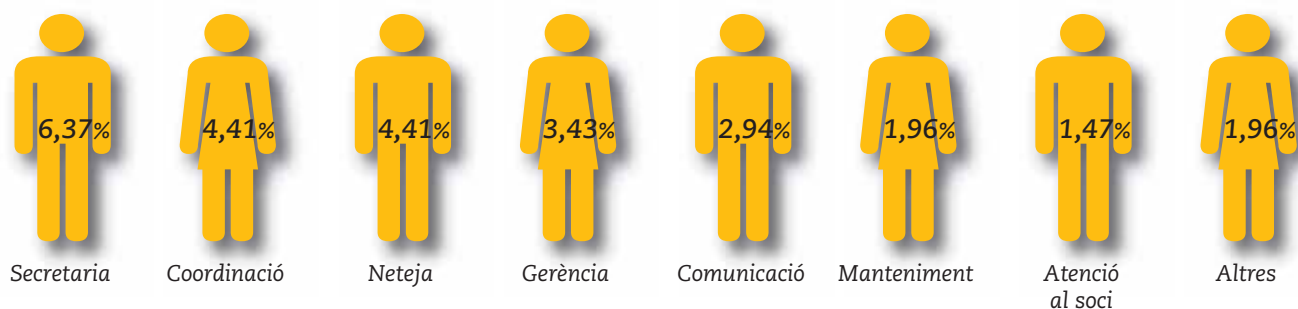
Pel que fa al personal remunerat, les entitats en tenen una mitjana de 5 treballadors. Cal tenir en compte, però, que un 36% de les entitats no té cap treballador remunerat, tal i com s'observa al [Gràfic 6](#).

SEGONS EL NOMBRE TOTAL DE PERSONAL REMUNERAT. EN % (gràfic 6)

SEGONS ELS CÀRRECS DEL PERSONAL REMUNERAT. EN %. RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 7)

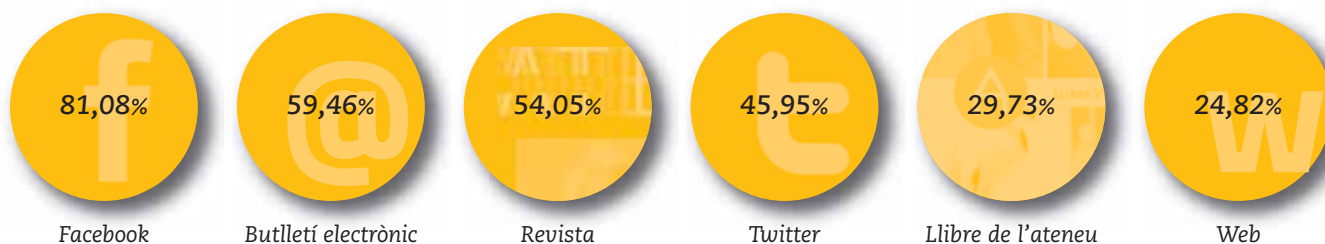

Les funcions que predominen entre el personal remunerat són els talleristes que desenvolupen una activitat concreta dins l'ateneu. Per contra, les xifres de personal encarregat de la gestió directa de l'ateneu, com podrien ser gerents o coordinadors, són molt reduïdes, ja que moltes d'aquestes tasques són desenvolupades de manera voluntària per membres de les juntes directives dels ateneus.

2.6 MITJANS DE COMUNICACIÓ

SEGONS ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ DELS QUALS DISPOSEN. EN %.
RESPOSTA MÚLTIPLE (gràfic 8)

2.7 PRESSUPOST

Una bona part dels ateneus federats té un pressupost anual d'entre 50.000€ i 100.000€, tot i que la mitjana és de 425.000€. Cal destacar que un gruix dels ateneus (19%) té un pressupost de menys de 50.000€ i que els que superen 1.000.000€ de pressupost són pocs (6%).

El conjunt del pressupost anual dels ateneus se situa entre els 60.000.000€ i els 70.000.000€. En aquesta xifra no es comptabilitzen els pressupostos extraordinaris com poden ser, per exemple, per obres de remodelació o celebracions d'aniversaris.

SEGONS EL PRESSUPOST ANUAL. EN %.
RESPOSTA MÚLTIPLE. (gràfic 9)

La tendència dels ateneus és diversificar les fonts d'obtenció d'ingressos. Majoritàriament es financen a través de les quotes dels seus socis (29%) i dels serveis que ofereixen (26%). Cal destacar que l'aportació per subvencions de l'administració pública no arriba al 9% de mitjana del pressupost de les entitats.

SEGONS L'ORIGEN DELS INGRESSOS ANUALS. EN % (gràfic 10)

Els associats dels ateneus paguen una quota anual amb diferents modalitats: mensual, trimestral, semestral o anual. La mitjana de l'aportació dels socis a l'entitat és de 84€ a l'any, que representen 7€ mensuals. Tanmateix hi ha entitats que cobren menys de 10€ anuals mentre que d'altres arriben a cobrar 350€. Aquestes quotes poden ser de tipologies molt diferents: quota zero fins a una certa edat, infantils, juvenils, familiars, per jubilats... A banda, moltes entitats apliquen quotes per seccions, que poden arribar a duplicar la quota de soci i que van destinades directament a subvencionar l'activitat que desenvolupa la secció en concret.

SEGONS L'IMPORT DE LES QUOTES DE SOCIS ANUALS. EN % (gràfic 11)

Federació d'Ateneus
de Catalunya

METODOLOGIA:

Recollida de dades: *desembre 2012 - març 2013*

Univers d'ateneus federats: 156

Mostra d'ateneus federats: 37 (24%)

Agrupació Orfeó Ateneu Casal Cercle Foment Casino Centre Amics Club Associació Germandat Grup Joventut Lira Lluïsos
Patronat Casa Societat Cor Círcol Unió Agrupació Lira Orfeó Cercle Amics Germandat **Tots som Ateneus** Casal Casino
Centre Patronat **Associació** Unió Ateneu Casa Foment Patronat Societat Club Joventut Grup Lluïsos Ateneu Cercle **Unió** Centre Agrupació
Casal Grup Foment Círcol Associació Cor Lluïsos **Societat** Amics Círcol Club **Cor** Casino Germandat Joventut **Orfeó** Lira Casa